

ปฏิบัติการแย่งชิงมวล (เยาว) ชน สามจังหวัดชายแดนใต้

อรรถณัฐ วันทนะสมบัติ TCIJ 20 พ.ย. 2557

ในสถานการณ์การต่อสู้ ไม่ว่าจะเชิงอาวุธหรือความคิด การแย่งชิงมวลชนให้เป็นฝ่ายตนนับเป็นยุทธวิธีที่ขาดไม่ได้ โดยเฉพาะกลุ่มเยาวยุวชนที่จะไม่เพียงเป็นฐานสนับสนุนในปัจจุบัน แต่ยังมีหมายถึงในอนาคตด้วย คงเพราะเหตุนี้ พื้นที่ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้จึงมีหลายภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นรัฐ นักการเมือง หรือตัวเยาวยุวชนเอง ที่พยายามสร้างกลุ่มก้อนทางความคิดผ่านกิจกรรมหลากหลายรูปแบบ เพื่อชิงมวล (เยาว) ชนมาร่วมแก้ปัญหาในแบบของตน

หากนับเหตุการณ์การปล้นปืนจากกองพันพัฒนาที่ 4 ค่ายปิเหล็ง จังหวัดนราธิวาส เป็นจุดเริ่มต้นรอบใหม่ นับเป็นเวลาสิบปีเต็มแล้วที่เหตุการณ์ความรุนแรงระลอกล่าสุดได้ถือกำเนิดขึ้นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้นำมาซึ่งความเสียหายที่ประเมินค่าไม่ได้ มีผู้เสียชีวิตรวมทั้งได้รับผลกระทบทั้งทางร่างกายและจิตใจเป็นจำนวนมาก ความรุนแรงที่วุ่นวายนี้เกิดขึ้นกับประชาชนและปรากฏผลกระทบเป็นวงกว้างในทุกระดับ ทุกชนชั้นกลุ่มเยาวยุวชน ซึ่งนับเป็นกลุ่มที่มีความเปราะบางสุดเสี่ยงต่อการถูกชักนำก็ได้รับผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมเช่นกัน

จากฐานข้อมูลของศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้ (Deep South Watch) พบว่า ระหว่างปี 2547-2556 มีเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี เสียชีวิต 62 คน บาดเจ็บ 387 คน และต้องกลายเป็นเด็กกำพร้าถึงกว่า 5,000 คน เยาวยุวชนจำนวนหนึ่ง เกี่ยวข้องโดยตรงทั้งในลักษณะที่เป็นผู้ก่อเหตุหรือตกเป็นผู้ถูกกระทำทั้งโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐและขบวนการ

นอกจากนี้ ยังพบว่าเยาวยุวชนเหล่านี้ถูกละเมิด ถูกซ้อมทรมาน และได้รับการปฏิบัติที่ไม่เหมาะสม แม้รัฐจะมีมาตรการในการเยียวยาแต่ก็เป็นลักษณะของการให้เงิน โดยไม่พบว่ามีมาตรการในการเยียวยาทางจิตใจใดๆ ที่เป็นรูปธรรมสภาวะการณ์เช่นนี้ ถูกตั้งคำถามว่าอาจเป็นการ ‘ผลึก’ เยาวยุวชนที่ได้รับผลกระทบเหล่านี้ ให้ห่างไกลจากความเข้าใจในความพยายามของรัฐที่จะรักษาและนำมาซึ่งสันติภาพไปสู่ความเห็นอกเห็นใจฝากขบวนการฯ ที่พยายามสื่อสารกับมวลชนว่า ประเทศไทยไม่เคยเข้าใจความต้องการของคนในพื้นที่และมีความพยายามที่จะกลืนกินความมีตัวตนและอัตตลักษณ์ของชาวมลายูมุสลิมมาโดยตลอด

อย่างไรก็ตาม ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา หน่วยงานของรัฐได้ริเริ่มที่จะทำงานมวลชนในเชิงรุกมากยิ่งขึ้น โดยกำหนดยุทธศาสตร์การทำงานเชิงพัฒนาในระดับเยาวยุวชน ซึ่งนับเป็นการเริ่มต้นที่มีความสร้างสรรค์ โดยผู้ที่เกี่ยวข้องหลายฝ่ายให้ความเห็นตรงกันว่าความพยายามของหน่วยงานต่างๆ ของรัฐในครั้งนี้ ได้สร้างคุณูปการต่อกระบวนการสันติภาพเป็นอย่างมาก ในขณะที่เยาวยุวชนบางกลุ่ม แม้จะจัดกิจกรรมเพื่อสันติภาพและต่อต้านการใช้ความรุนแรง แต่กลับถูกมองว่ามีความใกล้ชิดกับขบวนการแบ่งแยกดินแดน ข้อกล่าวหาดังกล่าวนำไปสู่การชุมนุมเรียกร้องขอความเป็นธรรมต่อสื่อกระแสหลักจนถึงกรุงเทพฯ มาแล้ว

เป็นที่น่าเสียดายที่การเมืองจากส่วนกลางส่งผลกระทบต่อกระบวนการสันติภาพในพื้นที่อยู่เสมอ ล่าสุดการเจรจาระหว่างรัฐและกลุ่มผู้เห็นต่างต้องหยุดชะงักลง ทุกครั้งที่เกิดการเปลี่ยนชั่วคราวทางการเมืองก็จะเกิดการปรับเปลี่ยนนโยบายของรัฐที่มีต่อสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีการโยกย้ายข้าราชการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานอยู่บ่อยครั้ง ในรอบหนึ่งทศวรรษที่ผ่านมามีการเปลี่ยนชั่วคราวมาแล้วหลายครั้ง หากนับ

เฉพาะตัวนายกรัฐมนตรี จาก พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ถึง พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ประเทศไทยมี นายกรัฐมนตรีทั้งสิ้นถึง 7 คน แน่นนอนว่าการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองรอบล่าสุด ก็ส่งผลกระทบต่อ การเคลื่อนไหวของภาคประชาสังคมในพื้นที่ รวมไปถึงกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่มเยาวชนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

จุดเริ่มต้นการเคลื่อนไหวภาคเยาวชน

การเริ่มต้นกิจกรรมของเยาวชนที่มีอยู่อย่างมากมายในปัจจุบันมีจุดเริ่มต้นเมื่อไม่กี่ปีมานี้ โดยการริเริ่มของ เยาวชนกลุ่มหนึ่งที่เข้ามาศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาในสวนกลาง เยาวชนกลุ่มนี้คือกลุ่มนักศึกษา PNYS (P=ปัตตานี N=นราธิวาส Y=ยะลา S=นักเรียน) ร่วมทำกิจกรรมภายหลังจากกรณีคนร้ายที่แต่งตัวคล้ายทหารพราน ก่อคดีฆ่าข่มขืนและเผาอำพรางคดีผู้หญิงมลายูมุสลิม เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2550 เหตุการณ์นี้มีผู้เสียชีวิตซึ่งเป็นเพื่อนบ้านของหญิงเคราะห์ร้ายอีก 3 ศพ โดยที่มารดาของเธอรอดชีวิตจากกองเพลิงมาได้อย่างหวุดหวิด โดยการช่วยเหลือของเพื่อนบ้าน แม้จะเป็นคดีสะเทือนขวัญและอยู่ในความสนใจของประชาชน คดีนี้ก็กลับไม่มีความคืบหน้าทางการสืบสวนสอบสวน

กลุ่มเยาวชนในพื้นที่ที่มีนักศึกษา PNYS จากสวนกลาง อาทิ ตูแวนตานียา ตูแวนแมง และอาเต้ฟ โซ๊ะโก เป็นแกนนำ ได้ชุมนุมประท้วงที่บริเวณมัสยิดกลางจังหวัดปัตตานี ในวันที่ 31 พฤษภาคม ต่อเนื่องจนถึงวันที่ 4 มิถุนายน 2550 โดยมีผู้เข้าร่วมเป็นเยาวชนและประชาชนทั่วไปที่ไม่พอใจการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐเป็นจำนวนมาก

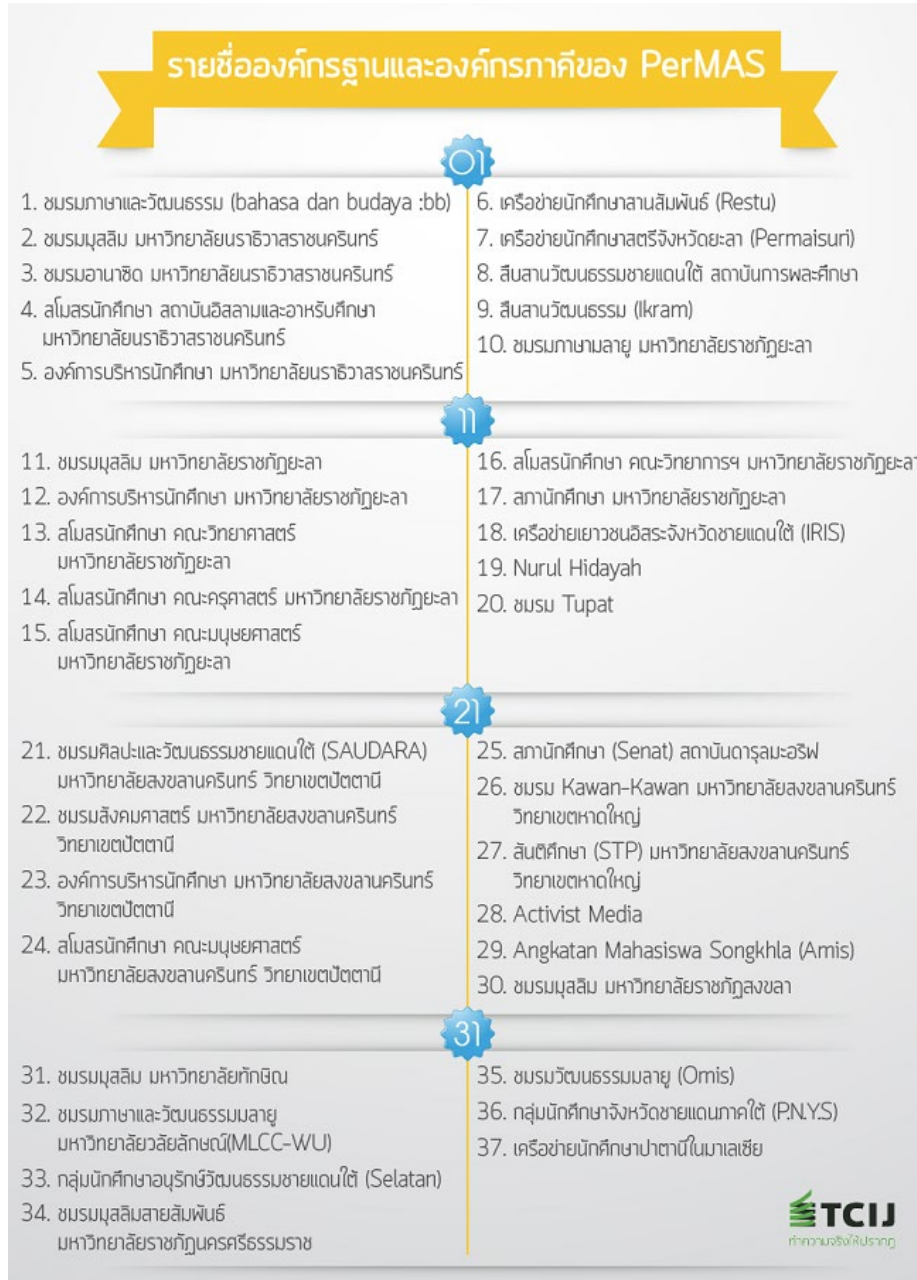
อาเต้ฟ โซ๊ะโก หนึ่งในแกนนำนักศึกษาที่ร่วมชุมนุมในครั้งนั้น พูดถึงเหตุการณ์ในวันนั้นว่า การที่มีผู้เข้าร่วมมากมายนั้นเป็นเรื่องบังเอิญ แต่เดิมตนมุ่งหวังเพียงจะชวนเยาวชนและผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความรุนแรงมาแบ่งปันประสบการณ์ มีการจัดนิทรรศการที่มัสยิดกลาง โดยพวกตนไม่คาดคิดมาก่อนว่า หลังการเชิญชวนคนให้มาร่วมโดยการแจกใบปลิวของเพื่อนๆ เยาวชนในพื้นที่ จะมีการบอกกล่าวชักชวนต่อๆ กันปากต่อปากทำให้มีคนมาร่วมมากมาย จนเจ้าหน้าที่รัฐต่างพากันหวาดระแวง ชาวที่ออกไปว่าพวกตนเป็นมวลชนจัดตั้งที่ดำเนินการอย่างเป็นขั้นเป็นตอน และที่ว่าพวกตนต้องการย้อนรอยประวัติศาสตร์การชุมนุมที่มัสยิดกลางเมื่อปี 2518 นั้นไม่เป็นความจริงแต่อย่างใด

ภายหลังการการชุมนุมยุติลง แกนนำนักศึกษาจำนวน 7 คน ได้มีโอกาสได้เข้าพบนายกรัฐมนตรี สุรยุทธ์ จุลานนท์ ในวันที่ 22 มิถุนายน เพื่อหารือถึงบทบาทนักศึกษา ประเด็นข้อเรียกร้องและมูลเหตุของการชุมนุม แม้จะไม่มีคำแนะนำชัดเจนว่าข้อเรียกร้องของเยาวชนได้รับการพิจารณาจากเจ้าหน้าที่ของรัฐมากนักน้อยเพียงใด สิ่งหนึ่งที่ได้ถือกำเนิดขึ้นก็คือความตื่นตัวและความกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นทางการเมืองมากขึ้น นับเป็นจุดเริ่มต้นที่นำไปสู่การมีส่วนร่วมต่อปัญหาความไม่สงบของเหล่าเยาวชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

สหพันธ์นิสิตนักศึกษา นักเรียนและเยาวชนปัตตานี (PerMAS) กับข้อกล่าวหาว่าเป็นกลุ่มเยาวชนจัดตั้งของ BRN

การจัดตั้งกลุ่มของเยาวชนเพื่อดำเนินกิจกรรมทางการเมือง เริ่มมีความเป็นรูปธรรมมากขึ้นภายหลังการชุมนุมที่มัสยิดกลางปัตตานีเมื่อ 31 พฤษภาคม 2550 กลุ่มสหพันธ์นิสิตนักศึกษา นักเรียนและเยาวชนปัตตานี (PerMAS) ถือว่าเป็นกลุ่มที่มีความสำคัญ ซึ่งถือกำเนิดขึ้นเป็นกลุ่มแรกๆ ไม่น่าเชื่อว่าการเมืองสี่สีในส่วนกลาง จะส่งผลให้อาเต้ฟ โซ๊ะโก ได้รับเลือกให้เป็นเลขาธิการของสหพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย (สนนท.) เนื่องจากถูกมองว่าเป็นกลางจากการเมืองสี่สี เพราะมีภูมิภานาจากสามจังหวัดชายแดนใต้ อาเต้ฟ จึงใช้

ประสบการณ์ที่ได้รับจากการทำกิจกรรมในนามของ สนนท. รวมกลุ่มเยาวชนในนามสหพันธ์นักศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (สนน.จชต.) ซึ่งมีโครงสร้างที่คล้ายกับ สนนท. เป็นการรวมตัวกันทำกิจกรรมของนักศึกษาแต่ละจังหวัดของชายแดนภาคใต้ ต่อมาได้มีการพัฒนามาเป็นสหพันธ์นิสิตนักศึกษานักเรียนและเยาวชนปาตานี หรือ PerMAS

อาเต็ฟ ซึ่งปัจจุบันเป็นที่ปรึกษาให้กับ PerMAS เล่าว่า PerMAS ทำหน้าที่เป็นองค์กรร่มที่เมืองครุฐานทั้งสิ้น 37 องค์กร ทั้งองค์กรที่เป็นอิสระและองค์กรที่เป็นสโมสรนักศึกษาในมหาวิทยาลัยทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งใครก็สามารถเข้าร่วมเป็นสมาชิกได้ ไม่ได้จำกัดสิทธิ์ว่าต้องเป็นมุสลิมเท่านั้น แต่ต้องเป็นปาตานี ('ปาตานี' เป็นคำที่คนในพื้นที่ 3 จังหวัดกับ 4 อำเภอของสงขลาใช้เรียกตัวเอง ซึ่งต่างจากส่วนกลางที่จะใช้คำว่า ปัตตานี) โครงสร้างใหญ่ๆ มีประธาน 1 คน มีรองประธาน 4 คน ดูแลงานด้านต่างๆ ได้แก่ 1.ฝ่ายจัดขบวนนักเรียน มุ่งไปที่นักเรียนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า 2.ฝ่ายจัดขบวนนิสิตนักศึกษา มุ่งไปที่นักเรียน

ระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า 3.ฝ่ายจัดขบวนเยาวชน มุ่งไปที่คนอายุ 16-25 ปี แม้จะไม่ได้เข้าสู่วัยเรียนในระบบก็ตาม และ 4.ฝ่ายวิเทศสัมพันธ์นอกปาดานี มีหน้าที่ประสานจัดขบวนทั้งนักเรียน นิสิต นักศึกษา และเยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในปาดานี พร้อมทำหน้าที่เป็นฝ่ายต่างประเทศไปด้วย

กิจกรรมหลักของ PerMAS คือการจัดเวทีที่เรียกว่า ‘เสวนापาดานี’ ให้กับคนทุกกลุ่ม รวมทั้งกลุ่มที่ไม่สามารถแสดงตัวตนในเวทีอื่นได้ ซึ่งอาเต้พระบู่ว่า นี่คือความพิเศษของ PerMAS ที่ผ่านมามีการจัดไปแล้ว 62 ครั้ง ทุกเวทีมีคนมาร่วมเกินหนึ่งพันคนขึ้นไป เฉพาะที่ปาดานีมีคนมาร่วมกว่าหมื่นคน จุดยืนของเราชัดเจนในเรื่องสิทธิมนุษยชนและสันติภาพ ไม่สนับสนุนการใช้ความรุนแรงในทุกกรณี ที่ผ่านมาเงินทุนในการดำเนินกิจกรรมของ PerMAS มาจากการบริจาคของประชาชน โดยปฏิเสธการรับเงินช่วยเหลือจากหน่วยงานของรัฐหรือภาคประชาสังคมใดๆ ในทุกกรณี เนื่องจากไม่ต้องการให้สังคมมองว่าเป็นการจัดกิจกรรมโดยมุ่งหวังผลประโยชน์ให้กับกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

อย่างไรก็ตาม PerMAS ถูกมองว่ามีความเกี่ยวข้องกับขบวนการฯ เนื่องจากพี่ชายของอาเต้ฟถูกออกหมายจับคดีความมั่นคง และที่ผ่านมา ในกรณีกลุ่มติดอาวุธบุกโจมตีฐานปฏิบัติการของนาวิกโยธินที่ อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส เมื่อ 13 กุมภาพันธ์ 2556 และถูกเจ้าหน้าที่วิสามัญฆาตกรรม 16 ราย พบว่า 1 ใน 16 ศพที่บาเจาะ มีความสัมพันธ์กับ PerMAS เพราะเป็นนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาแห่งหนึ่งในพื้นที่

กรณีนี้ อาเต้ฟ กล่าวว่า ตนไม่ปฏิเสธว่าไม่มี แต่ตนสนับสนุนแนวทางทางการเมือง ไม่ได้สนับสนุนการใช้อาวุธ หากใครใช้อาวุธก็ใช้พื้นที่ของ PerMAS ไม่ได้ ถ้าตนรู้ว่าใครใช้ความรุนแรงก็จะให้อยู่ข้างนอก PerMAS เพราะอุดมการณ์ไปกันคนละทาง นอกจากนี้ TPBS เคยนำเสนอข่าวในช่วงข่าวเด่นประเด็นได้ โดยเนื้อหาของรายการดังกล่าวมีการพาดพิงสหพันธ์นิสิตนักศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ขณะนั้นยังไม่ได้เปลี่ยนชื่อเป็นสหพันธ์นิสิตนักศึกษานักเรียนและเยาวชนปาดานี) หรือ PerMAS ว่ามีส่วนเชื่อมโยงกับแนวร่วมปฏิวัติแห่งชาติปาดานี หรือ BRN-Coordinate ซึ่งเป็นการรายงานข่าวที่ไม่ระบุแหล่งอ้างอิงที่ชัดเจนทำให้กลุ่ม PerMAS ออกแถลงการณ์ตอบโต้และมีการชุมนุมบริเวณด้านหน้าสถานี เพื่อประณามการทำหน้าที่สื่อมวลชนที่มีความบกพร่อง ทำให้เกิดความเสื่อมเสียแก่กลุ่ม

ปัจจุบันแกนนำผู้ก่อตั้ง PerMAS รุ่นแรก คือ อาเต้ฟ โชะโก และ ตูแวนานียา ตูแวนแมง ยังคงทำงานในภาคประชาสังคมในนามสำนักปาดานีรายาเพื่อสันติภาพและการพัฒนา (LEMPAR) ซึ่งนอกจากจะเป็นที่ปรึกษาให้กับ PerMASแล้วยังจัดกิจกรรมร่วมกันอย่างใกล้ชิด

‘ดริมเซาท์’ อนาคตชายแดนใต้กำหนดได้ด้วยเยาวชน

ดัลยาล อับดุลเลาะ แกนนำกลุ่มเยาวชนดริมเซาท์ เล่าถึงที่มาของกลุ่มดริมเซาท์ ว่า ถือกำเนิดขึ้นโดยการสนับสนุนของศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) ภายใต้ความรับผิดชอบของเลขาธิการ ศอ.บต. คนก่อน-พ.ต.อ.ทวิ สอดส่อง โดยมีความมุ่งหวังที่จะให้เป็นองค์กรที่รวมกลุ่มเยาวชนกลุ่มต่างๆ ที่ทำกิจกรรมสร้างสรรค์สังคม โดยการสนับสนุนของหน่วยงานของรัฐเป็นภาคีสมาชิก เยาวชนกลุ่มต่างๆ มีอิสระที่จะดำเนินกิจกรรม โดยมีเจ้าหน้าที่ของ ศอ.บต. ทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยง ให้คำแนะนำและอำนวยความสะดวก

ในช่วงเริ่มต้นนี้ ศอ.บต. เป็นหน่วยงานหลักในการให้การสนับสนุนงบประมาณ สำหรับแผนการดำเนินงานในระยะยาวได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์แผนการพัฒนาเยาวชน ซึ่งแผนยุทธศาสตร์นี้เกิดจากการระดมความคิด

ร่วมกันของเยาวชนกลุ่มต่างๆ ถึง 65 กลุ่ม จากการประชุมเชิงปฏิบัติการหลายครั้งเมื่อพิจารณาถึงกิจกรรมของเยาวชนที่ผ่านมา จะพบว่า ล้วนเป็นกิจกรรมที่สร้างสรรค์ หลายกิจกรรมช่วยสร้างบรรยากาศในการมีส่วนร่วมและเสริมสร้างความร่วมมือในกระบวนการสันติภาพของประชาชนในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี อาทิ โครงการเสียงรอกหญ้า ซึ่งเยาวชนจะจัดเวทีพูดคุยกันเองระหว่างชาวบ้านในพื้นที่ที่มักไม่ค่อยมีโอกาสที่จะแสดงความคิดเห็นเนื่องจากเวทีพูดคุยโดยมากจะจำกัดอยู่ในแวดวงนักกิจกรรมหรือนักวิชาการ โครงการเสียงรอกหญ้าจัดขึ้นเพื่อรับฟังข้อเสนอแนะจากชาวบ้านในพื้นที่ต่างๆ โดยตรงก่อนที่จะสรุปข้อเสนอแนะเหล่านั้นมานำเสนอให้หน่วยงานของรัฐต่อไป โครงการร้านน้ำชาสัญจร มุ่งเปิดพื้นที่ในการพูดคุยในเรื่องที่มีความแตกต่างทางความคิด โดยเฉพาะประเด็นสุขุมเสี่ยงที่ไม่สามารถพูดคุยกันในพื้นที่สาธารณะได้ หรือกิจกรรมของกลุ่มลูกเหรียญ ซึ่งให้ความสำคัญกับกลุ่มเยาวชนผู้ได้รับผลกระทบจากการสูญเสียบุคคลอันเป็นที่รักในครอบครัวจากเหตุการณ์ความรุนแรง ผ่านกิจกรรมต่างๆ เช่น การจัดค่ายศิลปะเพื่อการเยียวยาเยาวชน กิจกรรมเหล่านี้ได้รับการสนับสนุนจาก ศอ.บต. เป็นหลัก ซึ่งเป็นที่รู้กันดีว่าเป็นหน่วยงานสายตรงของรัฐบาล ที่มุ่งทำงานในยุทธศาสตร์เชิงพัฒนา

กิจกรรมภายใต้กลุ่มเยาวชนดริมเซิร์ก
แกนนำประมาณ 20 คน สมาชิกประมาณ 1,000 คน

- 01 โครงการร้านน้ำชาสัญจร
- 02 โครงการสื่อเยาวชน
- 03 โครงการเสียงรอกหญ้า
- 04 โครงการมหกรรม
- 05 โครงการแกนนำ

TCIJ
ที่ทำงานระงับความรุนแรง

แม้จะถูกมองว่ามีความใกล้ชิดกับหน่วยงานรัฐ แต่กิจกรรมหลักของเยาวชนกลุ่มนี้เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มุ่งเน้นการพัฒนาและเยียวยาจิตใจผู้ได้รับผลกระทบ มีการประเมินและสรุปผลกิจกรรม พร้อมทั้งมีการนำเสนอข้อเสนอของเยาวชนที่กลั่นกรองจากประสบการณ์ที่เกิดจากการทำกิจกรรมของเยาวชนทุกกลุ่มร่วมกันที่กรุงเทพฯ ในงาน ‘เสียงเรียกจากเยาวชนจังหวัดชายแดนภาคใต้’ ผ่านทางพลตำรวจเอก ประชา พรหมนอก รองนายกรัฐมนตรี (ตำแหน่งในขณะนั้น) ที่ดูแลงานด้านความมั่นคงโดยตรง ซึ่งรองนายกฯ ได้ยืนยันที่จะพิจารณาข้อเสนอแนะของเยาวชน และรับปากจะพยายามผลักดันข้อเสนอที่เป็นประโยชน์เหล่านี้ให้เป็นนโยบายที่เป็นรูปธรรมต่อไป

แต่ภายหลังกการทำรัฐประหาร ของ คสช. มีการโยกย้ายตัวเลขาธิการ ศอ.บต. คนเดิมออกจากพื้นที่ กิจกรรมของกลุ่มเยาวชนที่ได้รับการวางแผนล่วงหน้าเอาไว้จึงได้รับผลกระทบ จากเดิมที่มีการวางแผนทำกิจกรรม

ต่อเนื่องจากปีที่ผ่านมาจำนวน 7 โครงการ ปรากฏว่าถูกตัดทอนเหลือเพียงโครงการเดียวเท่านั้น นับเป็นเรื่องน่าเสียดายอย่างยิ่งที่ความพยายามในการที่จะเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการสันติภาพของกลุ่มเยาวชนในพื้นที่ต้องมาสะดุดลง เพราะการเมืองจากส่วนกลางอีกครั้ง

อย่างไรก็ตาม เยาวชนบางกลุ่มที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานของกองทัพ ซึ่งก็คือ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ภาค 4 ส่วนหน้า (กอ.รมน. ภาค 4 สน.) ไม่ได้รับผลกระทบมากนักจากพิษการเมือง

กองทัพและนักการเมืองกับการสนับสนุนเยาวชน

หลังจากที่กระแสการทำกิจกรรมของเยาวชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ได้ถูกปลุกขึ้นโดยนักศึกษาที่เดินทางมาศึกษาต่อที่กรุงเทพฯ เยาวชนในพื้นที่ก็ได้มีการรับเอาแนวคิดและความตื่นตัวทางการเมืองดังกล่าวบังเกิดเป็นการรวมกลุ่มกันเพื่อทำกิจกรรมอย่างกว้างขวาง มีเยาวชนกลุ่มหนึ่งซึ่งถูกมองว่ามีความใกล้ชิดและได้รับการสนับสนุนโดยกองทัพ (กอ.รมน. ภาค 4 สน.) และนักการเมือง กลุ่มเยาวชนดังกล่าวคือสมาพันธ์เครือข่ายนักศึกษารักสันติจังหวัดชายแดนภาคใต้ (สนสต.)

แม้จะไม่มีข้อมูลที่ชัดเจนและผู้นำของกลุ่มเยาวชนจะปฏิเสธว่าไม่ได้เป็นกลุ่มที่ถูกจัดตั้งโดยกองทัพ แต่ที่มาที่ไป รูปแบบการจัดกิจกรรม รวมไปถึงกิจกรรมที่จัดร่วมกันกับหน่วยเฉพาะกิจสันติสุขจังหวัดชายแดนใต้ล้วนมีความเชื่อมโยงกับกองทัพและนักการเมือง ซึ่งที่มาของ สนสต. นั้น เริ่มจากการจัดตั้งเป็นชมรมเล็กๆ ภายในคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ปัตตานี (มอ.ปัตตานี) ในปี 2551 โดยมี ผศ.ชิตชนก ราฮิมมูลา ซึ่งปัจจุบันดำรงตำแหน่งเป็นคณบดี คณะรัฐศาสตร์ เป็นหนึ่งในอาจารย์ที่ปรึกษา เป็นที่น่าสังเกตว่า ผศ.ชิตชนก เป็นภรรยา ของ ผศ.ดร.พีรยศ ราฮิมมูลา อดีตอาจารย์ มอ.ปัตตานี ซึ่งหันเหเข้าสู่แวดวงการเมืองและได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ในปี 2550 และยังเป็น ส.ส. ในระบบบัญชีรายชื่อของพรรคประชาธิปัตย์ภายหลังการเลือกตั้งในปี 2554 อีกด้วย

สมาพันธ์เครือข่ายนักศึกษารักสันติจังหวัดชายแดนภาคใต้มีการขยายเครือข่ายจากฐานความสัมพันธ์ส่วนตัวของสุไลมาน เจ๊ะแล อดีตประธานชมรม โดยการชักชวนเพื่อนๆ จากต่างสถาบันให้จัดตั้งเป็นชมรมภายใต้ชื่อชมรมเดียวกันในมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา วิทยาลัยเทคนิคปัตตานี และมหาวิทยาลัยอิสลามยะลา (ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็นมหาวิทยาลัยฟาฏอนี) ซึ่งภายหลังชมรมนักศึกษารักสันติจากจากสถาบันเหล่านี้และชุมนุมสิ่งห้สันติภาพจาก มอ.ปัตตานี ได้รวมตัวกันเป็นสมาพันธ์นักศึกษารักสันติจังหวัดชายแดนภาคใต้ กิจกรรมหลักของ สนสต. ได้แก่การจัดค่าย ‘วินัยกับอิสรภาพทางความคิด’ ซึ่งจัดมาแล้วถึง 7 รุ่น และกิจกรรมแนะแนวซึ่งเป็นกิจกรรมที่กลุ่ม สนสต. เป็นผู้ดำเนินการโดยร่วมมือกับทหารหน่วยเฉพาะกิจสันติสุขชายแดนใต้ในการแนะนำแนวทางในการศึกษาต่อให้กับเยาวชนในโรงเรียนปอเนาะและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

เครือข่ายกลุ่มเยาวชนสมาพันธ์นักศึกษารักสันติ

- > สมาคมเพื่อสันติภาพชายแดนใต้
- > นักศึกษารักสันติ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์
- > นักศึกษารักสันติ มหาวิทยาลัยฟาตอนี
- > นักศึกษารักสันติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
- > ชมรมสิงห์สันติภาพ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- > กลุ่มทูตสันติภาพ
- > กลุ่มต้นกล้าร่วมใจจิตอาสา
- > กลุ่มเด็กช่างรักสันติ
- > กลุ่มนักศึกษารักสันติ อาชีวศึกษา จ.ยะลา
- > กลุ่มนักศึกษารักสันติ อาชีวศึกษา จ.นราธิวาส

บ่อยครั้งที่กิจกรรมแนะแนวดังกล่าว จัดขึ้นในโรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่สีแดงท่ามกลางการดูแลรักษาความปลอดภัยอย่างเข้มงวด สำหรับงบประมาณในการจัดกิจกรรมนั้น ประธาน สนสต. ยืนยันว่าเป็นงบประมาณที่แต่ละชมรมได้รับมาจากสถานศึกษาต้นสังกัดเป็นหลัก โดยได้รับการสนับสนุนบางส่วนจาก กอ.รมน.ภาค 4 สน. , ศอ.บต. และคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.)

อย่างไรก็ตาม แหล่งข่าวอื่นให้ข้อมูลว่า สนสต. ได้รับการสนับสนุนจาก กอ.รมน. ภาค 4 สน. เป็นหลัก งบประมาณที่ได้รับในปีที่แล้วสูงถึง 17 ล้านบาท ความใกล้ชิดกับกองทัพสะท้อนออกมาจากรูปแบบของกิจกรรม แม้กระทั่งชื่อของกิจกรรมก็มีคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับความมี 'วินัย' นอกจากนี้ กิจกรรมเสวนาที่ สนสต. จัดขึ้น ก็มีความน่าสนใจ สามารถเชิญนักวิชาการอย่าง ศ.ดร.ชัยวัฒน์ สถาอานันท์, ผศ.สุรัตน์ โหระชัยกุล และเมื่อวันที่ 24 ธันวาคม 2556 ที่ผ่านมา ก็ได้เชิญ ดร.วัน अबดุลกาเดร์ เจ๊ะมัน อดีตประธานกลุ่มเบอร์ซาตู สะท้อนให้เห็นว่า เยาวชนกลุ่มนี้มี 'คอนเนคชั่น' ที่ไม่ธรรมดา

ปัจจุบันนี้ แม่แกนนำกลุ่ม สนสต. จะสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีแล้ว แต่ก็ยังคงดำเนินกิจกรรมต่อเนื่อง โดยมีการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลประเภทสมาคม โดยใช้ชื่อว่า สมาคมเพื่อสันติภาพชายแดนใต้ เพื่อดำเนินกิจกรรมภาคประชาสังคมควบคู่ไปกับ สนสต. ที่ยังคงทำกิจกรรมในระดับนิสิตนักศึกษาต่อไป

'สันติภาพ' ที่แตกต่าง

เมื่อถอยหลังกลับมาองภาพรวมของกิจกรรมของเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จะพบว่า แม้เยาวชนกลุ่มต่างๆ จะมีวัตถุประสงค์ที่คล้ายคลึงกัน คือการได้มาซึ่งสันติภาพโดยปราศจากความรุนแรง แต่ก็ดูเหมือนว่า

เยาวชนกลุ่มต่างๆ ล้วนมีคำจำกัดความของ ‘สันติภาพ’ ที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งล้วนสะท้อนออกมาจากกิจกรรมหลากหลายประเภทที่เยาวชนกลุ่มต่างๆ ได้จัดขึ้น

ภาพของเยาวชนยังได้สะท้อนภาพของคู่ขัดแย้งซึ่งก็คือรัฐไทยกับขบวนการฯ ที่ต่างก็ต้องการสันติภาพ แต่ก็มีคำจำกัดความและภาพฝันในสันติภาพนั้นต่างกันออกไป ภาพการทำกิจกรรมของเยาวชนกลุ่มต่างๆ เปรียบเสมือนภาพที่ย่นย่อของความพยายามในการแก้ปัญหาสามจังหวัดชายแดนใต้ของภาคส่วนต่างในสังคมที่กำลังดำเนินอยู่ ความขัดแย้งเชิงนโยบายและวิธีคิดที่แตกต่างกันของกองทัพและรัฐบาล การขาดเอกภาพและการบูรณาการ รวมถึงปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องมากมาย ทั้งปัจจัยทางการเมือง เรื่องของการจัดสรรงบประมาณ การทุจริตและการแสวงประโยชน์โดยใช้เรื่องอื่นบังหน้า

การรวมตัวเคลื่อนไหวทำกิจกรรมทางการเมืองของเยาวชนในสามจังหวัด ซึ่งมีความคึกคัก ตื่นตัว และมีความก้าวหน้ามากกว่าพื้นที่ใดๆ ในประเทศอาจเป็นเรื่องที่เข้าใจได้ เพราะภายใต้สถานการณ์ที่บีบบังคับและความรุนแรงที่เกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำอีกที่ไม่อาจยุติได้ในระยะเวลาอันสั้น จึงไม่ใช่เรื่องน่าแปลกใจเลยที่หน่วยงานภาครัฐจะปรับเปลี่ยนนโยบาย หันมาให้ความสำคัญที่ตัวเยาวชน ซึ่งจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต หากมองทางออกของเหตุการณ์ความรุนแรงในภาคใต้เป็นเรื่องของการสร้างความเข้าใจกับประชาชน ซึ่งก็คือการสร้าง ความชอบธรรมให้ฝ่ายรัฐเหนือกว่าฝ่ายขบวนการแล้ว สิ่งที่รัฐต้องทำให้สำเร็จโดยไม่มีทางเลือกก็คือ ต้อง ‘ชนะ’ ให้ได้ในปฏิบัติการแย่งชิงมวลเยาวชน เพราะหากรัฐพ่ายแพ้ในสงครามนี้ คำตอบสุดท้ายของปัญหาชายแดนภาคใต้ที่เรื่อรังสะสมมายาวนานอาจไม่ใช่คำตอบที่รัฐต้องการ

เยาวชนเหล่านี้จะเรียนรู้ที่จะแก้ปัญหาด้วยวิธีการที่แตกต่างจากผู้ใหญ่ เพราะมีโอกาสได้สัมผัสปัญหาจากมุมมองของผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรง หรือจะเติบโตขึ้นมาพร้อมกับแนวทางแก้ปัญหาเดิมๆแต่มีทักษะชั้น ‘เซียน’ เพราะได้รับการฝึกฝนและจดจำแนวทางไว้แล้วตั้งแต่เยาว์วัย ยังเป็นคำถามที่ต้องเฝ้ารอคอย คำตอบ